

Přímé zahraniční investice

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

**OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ**

FIU/MFM

Ing. Jana Šimáková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Podstata přímých zahraničních investic (PZI)

- makroekonomická podstata
  - kdy je chápeme jako zdroj financování ekonomického růstu a faktor ovlivňující klíčové makroekonomické proměnné jako čistý export, devizový kurz nebo nezaměstnanost.
- mikroekonomická podstata
  - atribut finančního rozhodování na podnikové úrovni.
  - MNC běžně využívají zahraničních obchodních příležitostí tím, že se podílejí na přímých zahraničních investicích prostřednictvím nákupu nemovitostí v zahraničí, zapojením se do společných podniků se zahraničními firmami, akvizici zahraniční firmy či založením nové zahraniční dceřiné společnosti.

Definice PZI

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁROVĚ

- PZI mohou být obecně definovány jako investice zahrnující dlouhodobý vztah a odrážející trvalý zájem a kontrolu, která je vykonávána rezidentem jiné ekonomiky (přímý investor nebo zahraniční mateřská společnost), než ve které se nachází předmět jeho zájmu (zahraniční pobočka, dceřiná společnost).
- Dle mezinárodní úmluvy je PZI taková přeshraniční investice, která odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu (podnik přímé investice), který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika přímého investora. (Tahle definice je však v některých aspektech nejasná.)
- **Dle doporučení OECD a MMF lze PZI v případě akciových společností chápat jako zahraniční investici, kdy MNC vlastní 10 % a více kmenových akcií a náleží ji tomu odpovídající hlasovací práva a rozhodovací pravomoci.**

Podstata hranice 10% vlastnictví

- Hranice 10 % zajišťuje, že zahraniční investor má reálné možnosti ovlivnit rozhodování a řízení společnosti, kterou spoluvlastní.
  - Většinové vlastnictví proto pro přímou zahraniční investici není vyžadováno.
- PZI tedy zahrnuje přímo i nepřímo vlastněné afilace (sloučení podniku) a ty se dělí podle podílu investora na základním kapitálu nebo hlasovacích právech na:
  - Dceřiné společnosti (více než 50% podíl),
  - Přidružené společnosti (10% - 50% podíl),
  - Pobočky (100 % vlastněná trvalá zastoupení nebo kanceláře přímého investora, pozemky a stavby přímo vlastněné nerezidentem, mobilní zařízení operující v ekonomice alespoň 1 rok).

Figure I.1. | FDI inflows, global and by economic grouping, 2008–2021 (Billions of dollars and per cent)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Source: UNCTAD, FDI/MNE database (<https://unctad.org/fdistatistics>).

Možnosti realizace PZI

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Investice do již založených společností
  - Fúze
  - Akvizice

- Založení nové společnosti
  - Investice na zelené louce

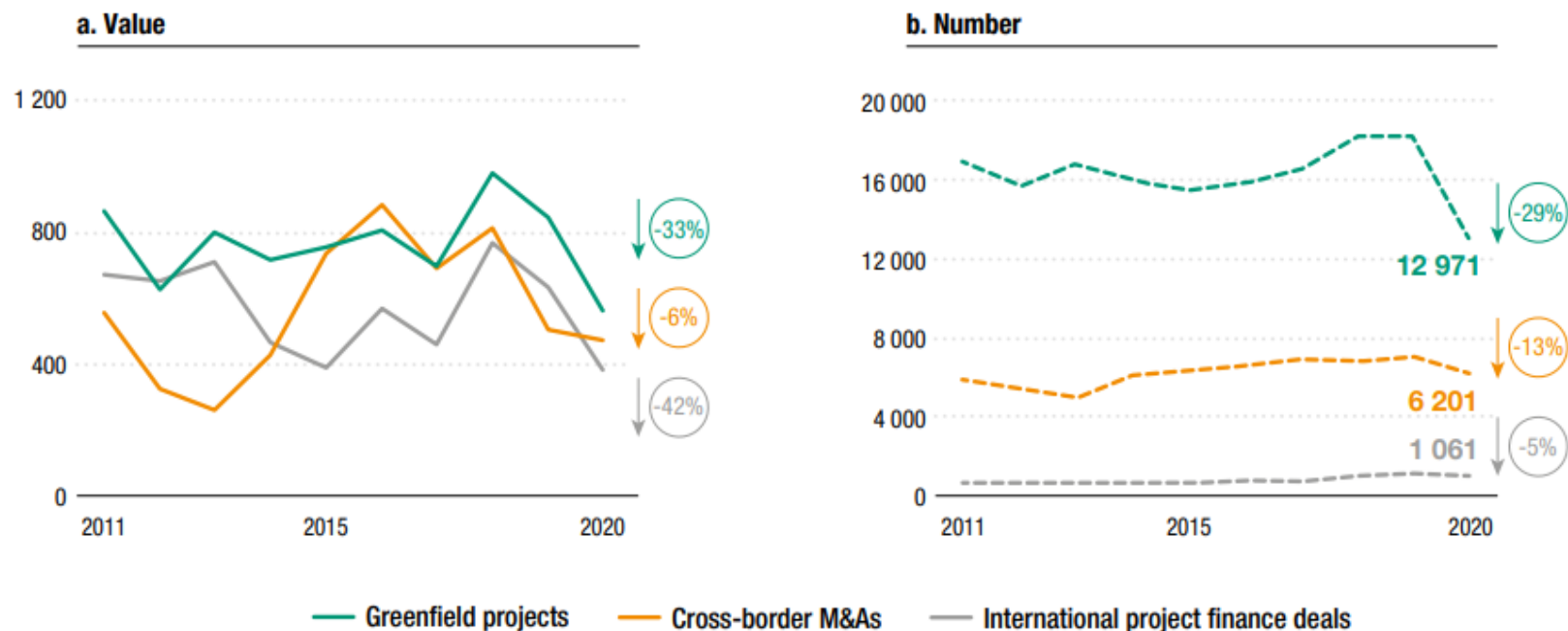
- **Akvizice a fúze**

- Vhodnost zejména kvůli rychlosti, protože v rámci PZI je pořízena již fungující společnost, která již má určité postavení na trhu, vazby na obchodní partnery, značku, management i zaměstnance.
- V tomto případě však může následovat zdlouhavý proces případné restrukturalizace.

- **Investice na zelené louce**

- Vhodnost zejména v odvětvích, kde je specifická technologie výroby, či výrobní proces.
- Jedná se o vybudování zcela nového podniku, což sice představuje dlouhodobý proces avšak ten je plně v kompetenci MNC.

Figure I.8. | **Announced greenfield projects, cross-border M&As and international project finance deals, 2011–2020** (Billions of dollars and number)

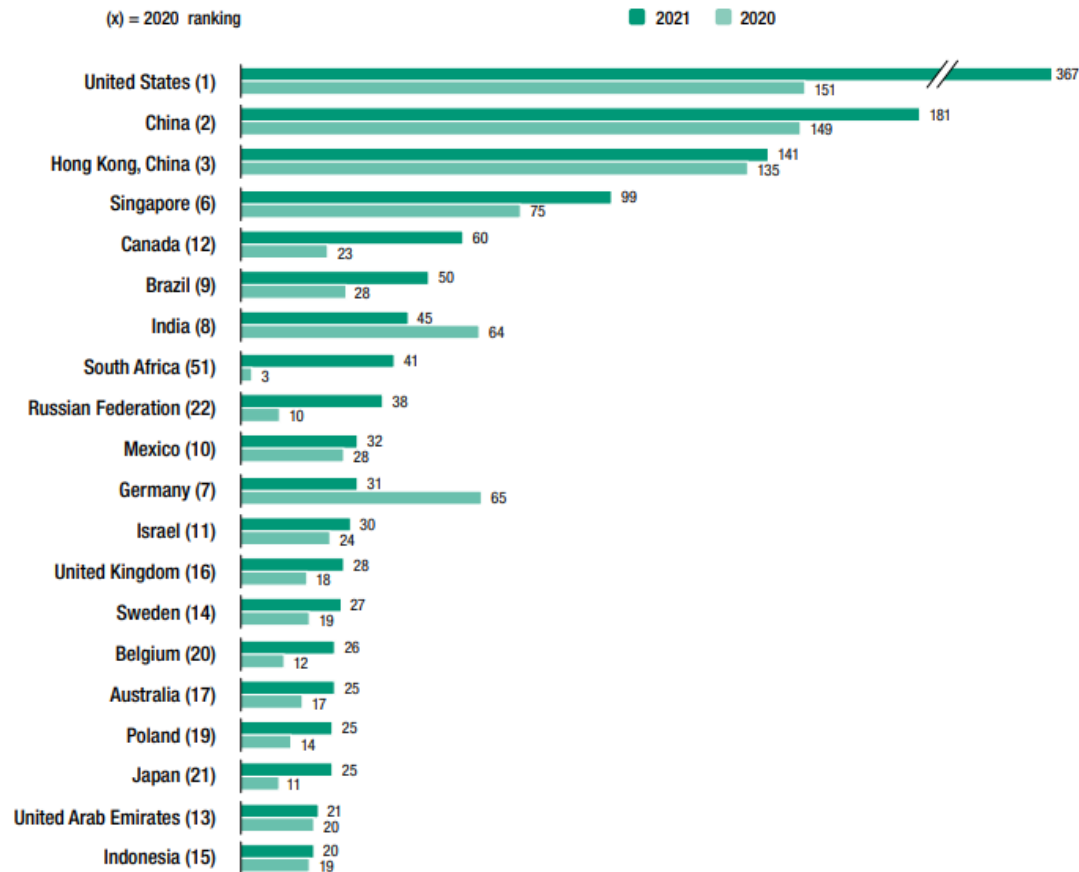
Source: UNCTAD, cross-border M&A database (www.unctad.org/fdistatistics) for M&As, information from the Financial Times Ltd, fDi Markets (www.fDimarkets.com) for announced greenfield FDI projects and Refinitiv SA for international project finance deals.

- Za součást PZI je považován
  - podíl na základním kapitálu
    - Základní kapitál je chápán jako vklad nerezidenta do základního (vlastního) kapitálu společnosti.
  - reinvestovaný zisk
    - Reinvestovaný zisk v rámci PZI představuje podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleného formou dividend.
  - ostatní kapitál
    - ostatní kapitál zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů mezi přímými investory a jejich afilovanými podniky a ostatními podniky ve skupině.

- V rámci směru rozšiřování ekonomických aktivit prostřednictvím PZI je rozlišujeme na:
  - horizontální
    - Horizontální investice jsou realizované ve stejném odvětví ekonomických aktivit jako má MNC, jedná se tedy v podstatě o geografickou diverzifikaci výroby. Jelikož u horizontálních PZI je zachováno odvětví činnosti investora, jsou všechny procesy relativně jednoduše aplikovatelné do zahraničí. Horizontální PZI je tedy ve většině případů méně riziková.
  - vertikální
    - Vertikální investice chápeme jako PZI ve výrobě produktů, které svým charakterem navazují na domácí produkci. Zpětná vertikální investice znamená, že v rámci PZI jsou vyráběny vstupy pro MNC. Naopak vertikální investice vpřed je využívána pro výrobu konečného produktu ze vstupů vyrobených v MNC. Při efektivní koordinaci činností MNC s jejími PZI je možné mít prospěch z transferových cen, vysokých ziskových marží, znační tržní síle nebo lepšímu systému kontroly kvality.
  - konglomerátní
    - Konglomerátní investice je realizovaná ve zcela odlišném odvětví, které spíše přispívá k diverzifikaci ekonomických aktivit a je založena na využití ziskového potenciálu hostitelské země. U konglomerátních investic je ve většině případů obtížné aplikovat výrobní procesy z domácí výroby a proto jsou většinou nejrizikovější.

Figure I.7. | FDI inflows, top 20 host economies, 2020 and 2021 (Billions of dollars)

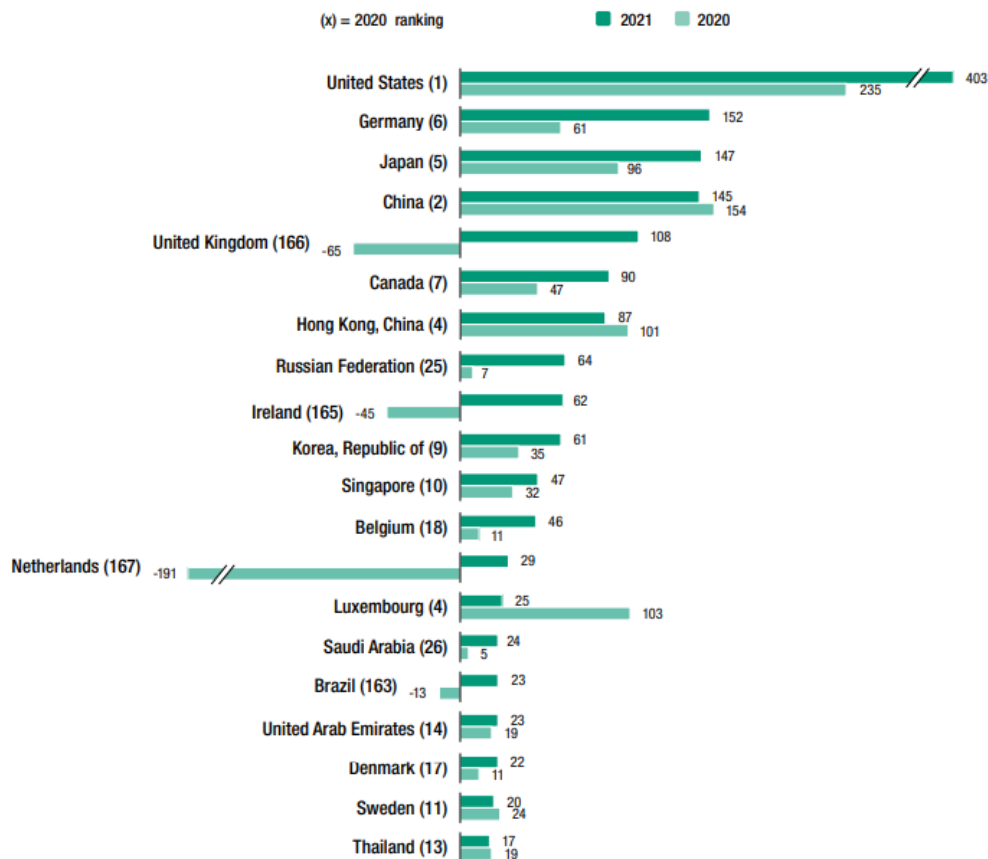
Source: UNCTAD, FDI/MNE database (<https://unctad.org/fdistatistics>).

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Figure I.14.

FDI outflows, top 20 home economies, 2020 and 2021
(Billions of dollars)

- teorie životního cyklu produktu
- teorie internalizace
- eklektické paradigma (paradigma OLI)
  - Paradigma charakterizuje specifické výhody, jimiž investor disponuje v dané oblasti ekonomických aktivit. MNC obvykle zvažují PZI, protože mohou zlepšit ziskovost podniku a tedy zvýšit bohatství akcionářů.
  - Dle paradigma OLI, které se zabývá důvody k PZI, se tyto výhody dělí na:
    - „O“ owner-specific
    - „L“ location-specific
    - „I“ internalization

- Mezi výnosové motivy pro PZI můžeme zařadit:
  - získání nových zdrojů poptávky
  - vstup na trh, kde je možné realizovat nadprůměrný výnos
  - využití monopolního postavení
  - reakce na obchodní restriktce
  - mezinárodní diverzifikace

Příklady PZI z hlediska různých výnosových motivů (1)

- získání nových zdrojů poptávky
  - =▶ založit novou dceřinou společností nebo získat konkurenta na novém trhu (akvizice),
- vstup na trh, kde je možné realizovat nadprůměrný výnos
  - =▶ získat konkurenta, který ovládá místní trh,
- využití monopolního postavení
  - =▶ založit dceřinou společností na trhu, kde konkurence nemůže vyrábět totožný výrobek a prodávat dané produkty v této zemi,

Příklady PZI z hlediska různých výnosových motivů (2)

- eliminace obchodních omezení
  - =► založit dceřinou společnost na trhu, kde by obchodní restriktce negativně ovlivnily objem exportu MNC z její domácí země,

- mezinárodní diverzifikace
  - =► zřídit dceřiné společnosti na trzích, jejichž obchodní cykly se liší od těch, v nichž je umístěn MNC a další její dceřiné společnosti.

- Mezi nákladové motivy řadíme zejména:
  - prospěch z úspor z rozsahu
  - využití zahraničních výrobních faktorů
  - využití zahraničních surovin
  - využití zahraniční technologie
  - reakce na změny devizových kurzů

Příklady PZI z hlediska různých nákladových motivů (1)

- využití úspor z rozsahu
  - ⇒ založit dceřinou společnost na novém trhu, který umožňuje velkovýrobu a nemá omezení ve vývoze produktů do jiných zemí,
- využití zahraničních výrobních faktorů
  - ⇒ založit dceřinou společnost na trhu, který má relativně nízké náklady na práci nebo půdu a prodat hotový výrobek do zemí, kde jsou výrobní náklady vyšší,
- využití zahraničních surovin
  - ⇒ založit dceřinou společnost na trhu, kde jsou suroviny levné i dostupná a prodat hotový výrobek do zemí, kde jsou suroviny dražší,

Příklady strategie PZI z hlediska různých nákladových motivů (2)

- využití zahraniční technologie
  - =► podílejte se na joint venture, abyste se seznámili s výrobním procesem nebo jinými operacemi a využijte to v jiných dceřiných společnostech,
- reakce na změny devizových kurzů
  - =► založit dceřinou společnost na novém trhu, kde je místní měna slabá, ale očekává se, že bude v průběhu času posilovat.

- Osobní motivy manažerů se mohou vyskytnout zejména v případě zastupitelského konfliktu, kdy manažeři sledují vyšší kompenzace za zahraniční expanzi MNC.
- V případě, že manažeři na vysokých postech mají ve svém osobním portfoliu akcie MNC, pak mohou také preferovat PZI v důsledku záměrného snižování rizika jejich portfolia mezinárodní diverzifikací.
  - Tato situace sice vede ke stabilizaci cen akcií MNC, avšak nevede ke splnění základního cíle MNC, což je maximalizace jejich cen a tedy maximalizace majetku akcionáře.

Přímé zahraniční investice z pohledu hostitelské země

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Hostitelská země musí zvážit výhody a nevýhody jednotlivých druhů PZI.
- Na základě důkladné analýzy pak může:
  - poskytnout pobídky k podpoře vybraných forem PZI
  - nastavit bariéry bránící jiným formám PZI
- Vlády jednotlivých zemí podporují zejména PZI řešící problémy jako nezaměstnanost či nedostatek technologií.
- Vlády obvykle nastavují limity a bariéry pro PZI, které by mohly negativně ovlivnit místní podniky, spotřebitele a ekonomické podmínky.

Příklady pobídek ze strany hostitelské vlády

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- daňové úlevy na příjmech z nich získaných
- zdarma poskytnutá půdu, nemovitosti a budovy
- půjčky s nízkými úroky
- dotované energie
- snížené ekologické předpisy

Příklady bariér ze strany hostitelské vlády a země

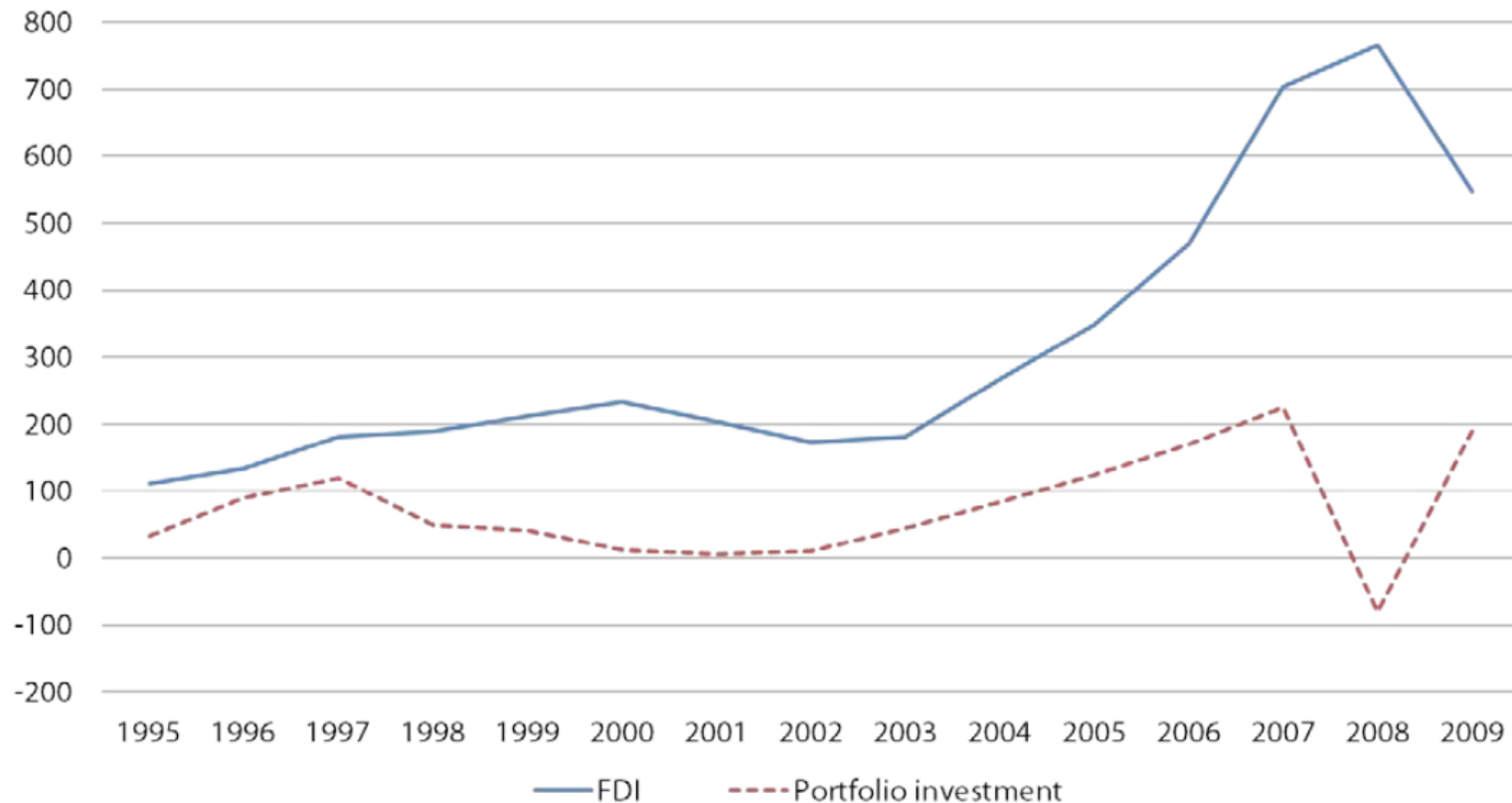
**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ochranné bariéry
- administrativní bariéry
- bariéry v odvětví
- environmentální bariéry
- sociální bariéry
- kulturní bariéry
- jazykové bariéry

Struktura kapitálových toků (mld. USD)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost 😊
